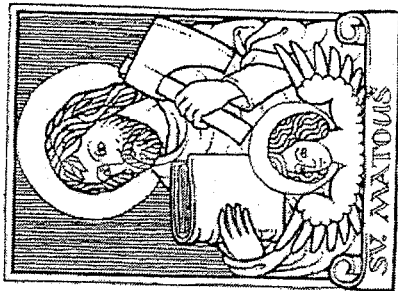


# MATOUŠ

ČÍSLO 56

Čas dušičkový 2008



*Občasník farního společenství Fryšavy a Sněžného.*

Co s námi bude za naší smrti? Tuhle otázku nám staví před oči čas, lidově nazývaný dušičkový. Této otázce by měla předcházet jiná otázka: Co bylo před mým narozením, odkud jsem se tu vzal, proč tu jsem?

Odpověď je obsažena v písni našeho kancionálu (č. 914):

„Bůh ti tento život dal, bys jej vroucně miloval, a tak touto svatou láskou blaženým se stal. Jednu jenom duši máš, proč tak málo o ni dbáš? Pamatuji, když duši ztratíš, vše ztraceno máš!

K dobru tvému každý den od Boha byl stanoven; proto hled' co síly stačí, konat dobro jen. A bys Bohu byl vždy blíž, slovo Páně v duši slyš: Co učiníš pro bližního, pro mě učiníš.

Smrt přichází blíž a blíž, snad po tobě sahá již. Stihne-li tě v stavu hříšném, kterak obstojiš? Až dokončíš lidskou pouť, předstoupíš před Boží soud, tam před tváří Pravdy věčné nelze uniknout.“

Dobře se tu říká: důležitější, než to co bylo a co s námi bude, je to, co je s námi teď. Dnešní den rozhoduje o celé budoucnosti.

Aby se vám v dušičkovém čase dobře rozvažovalo,  
přejí vám vaši kněží

P. Pavel a Ladislav

## **Přehled bohoslužeb a vyučování náboženství na našem území:**

<u>Fryšava:</u> neděle – mše sv. ....	8:45 hod.
středa – mše pro mládež .....	18:00 hod.
pátek – mše nebo nešpory .....	18:00 hod.
(První pátek v měsíci je mše svatá, ostatní pátky probíhají ve stejný čas nešpory.)	
vyučování náboženství škola – čtvrtek mladší .....	7 hod.
starší .....	13 hod.
<u>Sněžná:</u> neděle – mše sv. ....	10:45 hod.
vyučování náboženství: čtvrtek .....	16:45 hod.
pak mše svatá .....	18 hod..

## **VĚČNÝ ŽIVOT?**

Jak hovoří o životě za smrti dnešní věda? Pouvažujeme, co o tom říká prof. Dr. Hans Küng.

Člověk doby kamenné se dožil zhruba 18 let a téměř neznal „přirozenou“ smrt, neboť vesměs umíral tak, že jej zabilo zvíře nebo nějaký nepřítel. Ještě v době Ježíšově, v době římských císařů, nežil člověk v průměru déle než 20 let. Teprve lékařský pokrok v 19. století přinesl radikální změny: Před zhruba 100 lety se v západních zemích zvýšila průměrná délka života již na 35 let. Dnes je to však dvojnásobek: okolo 70 let u mužů a 75 let u žen.

Ti pradávni lidé asi neměli moc času o smrti přemýšlet. A dnes? Mnozí vedou statečné řeči, jak se umřít nebojí, ale je jisté, že v momentě smrti každý je sám.

To jen stará církev od 4. století chápala smrt jako „dies natalis“, den zrození: jako den, kdy se rodíme do nového, věčného života.

Od té doby, co Ježíš Kristus svým vzkrášením odňal smrti její osten, můžeme s důvěrou počítat s tím, že nezemřeme do temnoty, prázdnoty či nicoty, ale do nového bytí, do plnosti a do světla zcela nového dne a že proto nebude třeba udílat nic nového, pouze vyslyšet volání a nechat se vést a nést.

Můžeme odvážně doufat, že utrpení a umírání nejsou to poslední, definitivní, že poslední věcí člověka je spíše život bez smrti a utrpení.

Přesto však kolem sebe vidíme, že lidé se stále víc odvracejí od církve. Počet katolíků, kteří chodí pravidelně do kostela, klesl z nedávných 59 na dnešních 14 procent. Vyrůstá generace, která je církví

prakticky nedotčena a Otčenáš a desatero přikázání zná pouze z doslechu.

Dnešní člověk nedokáže „obětavě“ milovat; neuznává morální cíle, trvá na okamžitém uspokojení svých potřeb, je zaměřen výlučně na současnost, tudíž si nedokáže nic odeprít; jeho vnitřní prázdnota jej činí závislým na uznání a na „přízni“ druhých, bojí se stáří.

13 000 *pokusů o sebevraždu u mládeže* a nedávno i u dětí, k nimž došlo za jediný rok, považují za důrazné varování dospělým, kteří by se neměli dívat tomu, že se mnozí mladí snadno dostávají do tragického konfliktu s realitou.

Proč my křesťané doufáme, že se dostaneme do nebe? Protože přitakáváme životu, milujeme jej. Tím nemyslím povrchní požitkářství a konzum, nýbrž život realistický.

My věřící milujeme život, nenecháme si vzít naději, že veškeré dobro, všecken život i všecka láska nepropadnou celkové marnosti. Naše láska se tedy týká *posmrtného života*, poněvadž lásku nelze dělit! Na zemi jistě nejsme proto, abychom se jednou dostali do nebe, ale proto, abychom na ní žili, což znamená, abychom tady a teď žili lidským, vpravdě lidským způsobem života. Ale právě proto, že milujeme život *před smrtí*, doufáme v život *posmrtný*.

Právě proto, že zdejšímu životu přitakáváme, ponecháváme si právo doufat ve věčný život, tj. odporujeme moci smrti, jakmile hrozí, že v tomto životě získá vrch zoufalství, cynismus.

Nikdo nepopírá, že i ta nejšťastnější chvíle jednou skončí, že k životu patří utrpení a koneckonců i smrt, která přichází ještě dříve, než se život naplní. Že smrt přichází příliš rychle a život zůstává torzem i v případech, kdy se člověk dožije vysokého věku. Je toho tolik, co nestačíme dokončit, co zůstane nedovršeno a nesplaceno, tolik nehotové práce, tolik nespravedlnosti a promlčeného štěstí.

Země přivádí člověka k božím nebesům: Chceme-li být lidsky věrni zemi, neměli bychom si zavírat *vrátka k nebi*.

Shrňme tedy:

Co to znamená, když řekneme, že věříme v naplnění ve věčném životě, v Bohu, jak se ukázal v Ježíši Nazaretském?

Věřit ve věčný život znamená spolehnout se v rozumné důvěře na to, že jednou budu plně pochopen, zbaven viny a přijat, abych mohl být beze strachu sám sebou. Že moje existence jakož i hluboce rozporuplné – lidské dějiny budou jednou konečně zprůhledněny a já nakonec obdržím

definitivní odpověď na otázku smyslu dějin. Nemám tudíž zapotřebí spolu s Karlem Marxem věřit v říši svobody pouze na zemi. Nemám ani důvod pohlízet na dějin jako pesimistický skeptik.

Pokud věřím ve věčný život, pak mohu se vši střízlivostí svobodně pracovat ve prospěch lepší budoucnosti, ale i lepší církve a zároveň si být vědom, že i když se lidé o toto vše snaží, nikdy toho beze zbytku nedosáhnou.

Věřím-li ve věčný život, pak vím, že tento svět není tím posledním, že stávající poměry nejsou věčné, že veškeré politické i náboženské instituce mají provizorní charakter; rozdělení lidí na třídy a rasy, na chudé a bohaté, vládnoucí a ovládané je dočasné; svět je proměnlivý, můžeme jej měnit.

Věřím-li ve věčný život, mám každý den možnost dávat nejen svému životu, ale i životům svých bližních nový smysl.

Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.

Svět není říší člověka, ale *říší Boha*: říší definitivní spásy, naplněné spravedlností, dovířené svobody, míru, lásky, radosti, zkrátka věčného života.

### MYŠLENKY K NEDEĹÍM

#### *30. neděle v mezidobí*

*„Které přikázání je v zákoně největší?“*

Lidé jsou stále v pokušení redukovat náboženství na pouhé vnější plnění několika přikázání.

Zapomněli jsme, že Ježíš už před dvěma tisíciletími shrnul všechna přikázání v jedno: Miluj Boha a bližního!

Když postavím zeď odmítání mezi sebou a bližním, stává se zdi i mezi mnou a Bohem.

Jak si může říkat křesťan ten, kdo sice dovede slizet dojetím nad Ježíšovým utrpením, ale bída bližního se ho nedotkne? Ten, kdo zdraví uctivě kříž na rozcestí, ale svého souseda nepozdraví?

Křesťan – Kristův učedník – jedná jako jednal on, Kristus: Slouží nebeskému Otci tím, že s láskou žije pro své bližní.

#### *31. neděle v mezidobí*

*„Líbí se jim, když je lidé na ulicích zdraví“*

Také toužíš po tom, aby tě lidé uznávali?

Tvé jsou chyby a nedostatky. Chvála a sláva jsou Boží.

*„Jediný je váš Otec, ten nebeský“*

Náš Otec je nejen milující, ale také spravedlivý. Protože je spravedlivý, zná naši ubohost, dětinskost. Proto je k nám milosrdný. Jeho spravedlnost není trestající, ale s láskou odpouštějící, přivádějící k dobrému.

*„Kdo z vás je největší, ať je váš služebník“*

Mírou tvé velikosti je míra tvé užitečnosti druhým.

#### *32. neděle v mezidobí*

*„Pošetilí vzaly lampy, ale nevezly si s sebou olej“*

Jsou lidé, kteří navenek plní své náboženské povinnosti. Na všechno pamatovali a přitom zapomněli, že Bůh žádá víc, že žádá světlo lásky... Zamysleme se nad sebou, nakolik i naše skutky jsou prázdné, protože postrádají lásku.

*„Zenich je tu, jděte mu naproti!“*

Již dnes žijeme ve skryté přítomnosti Páně.

Víra se nesmí spokojit s výhledem do budoucnosti, uprostřed chudé, prázdné přítomnosti. Je mylná představa, že s Ježíšem se setkáme až po smrti, že je nám zatím vzdálen.

Pán přichází a chce být stále s těmi, kteří jej očekávají. Je dárce pravého života. Vždycky je možné překvapující setkání, když mu jdeme vstříc s prosbou: Přijď, Pane Ježíši!

Věčný život nezačíná až po smrti. Už dnes žijeme svou věčností.

Těmi okamžiky budeme žít věčně, které ve svém pozemském životě prožíváme v lásce.

Co tedy bys dělal v nebi, jestliže na zemi se nenaučíš milovat?

*„Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu“*

Máme sbírat své poznatky o Pánu Ježíši, abychom jej mohli poznat a přivítat.

Můžeme jej zahlédnout v jeho slově při četbě Písma.

Můžeme jej spatřit v bližním.

Můžeme jej rozpoznat v událostech svého života.

Pane, dej, abychom pochopili, že tato země je místo, kde si budujeme nebe.

#### *33. neděle v mezidobí*

*„Zavolal své služebníky a svěřil jim svůj majetek“*

Také nás Bůh zavolaal a my jsme přijali z jeho rukou hřivny.

Není důležité, jakého druhu jsou hřivny, s kterými máme hospodařit. Důležité je, abychom nezklamali Pána, který nám svěřil svůj majetek.

Boží dary nejsou mrtvým vkladem a církev není čekárnou!

Zamysleme se: Jak já hospodařím se svým lidstvím? Nakolik ve mně vyrostl a roste člověk k obrazu Božímu?

Nejprve se musíme snažit poznat své vlohy a nadání, své schopnosti i svou povahu. To všechno jsou dary od Boha.

A na nás je rozvíjet všechny tyto dary, abychom je mohli využít pro sebe i pro druhé. Nezáleží tolik na tom, kolik schopností máme, důležité je, abychom je dovedli využít.

### **34. neděle v mezidobí**

*„I oddělí jedny od druhých“*

Kristův konečný rozsudek je potvrzením toho, jak se rozhodl člověk sám – pro dobro či zlo.

Bůh nám dá to, co jsme chtěli:

Chtěl jsi dobro? – Budeš je mít.

Chtěl jsi Dobro a Lásku největší – Boha? – Budeš ho mít plně.

Nechtěl jsi nic? – Budeš žít v prázdnotě.

Chtěl jsi zlo? – Budeš je mít. Absolutní zlo. Budeš se svým zlem.

Nebe a peklo jsou už v nás. Musíme si uvědomit, že nepřijdeme do nějakého prefabrikovaného nebe nebo pekla, ale už nyní v sobě obojí vytváříme.

Nebudeme souzeni podle víry. Přesto, že víra je první dar od Boha, který otvírá bránu věčného života. Budeme souzeni především podle lásky.

Při posledním soudu nebude záležet na našich duševních schopnostech, nebude záležet na naší moci, na pozemských úspěších, nebude záležet ani na naší ctosti nebo víře, ale jen na lásce.

To je velké, rozhodující poselství Ježíšovo.

*„Cokoli jste učinili jednomu z těchto nepatrných bratří, mně jste učinili“*

Nauč nás, Pane,

- vycílit potřeby bližních a plnit je,
- sloužit radostně, ne ve špatné náladě,

- sloužit lidem, i když jsou nároční, náladoví a těžkopádní,
  - sloužit s upřímnou láskou a s upřímným chováním.
- Nauč nás, Pane, v bližních sloužit tobě.

## **KOSMICKÝ KRISTUS - JEŽÍŠ PRO DRUHÉ**

Slavnost Ježíše Krista – Krále nám ukazuje Pána Ježíše v dvojí podobě.

V evangeliu sv. Lukáše (23,35-43) vidíme podobu Krista, krále milosrdné lásky:

*„Jeden z těch zločinců, kteří viseli na kříži, se mu rouhal: „Copak ty nejsi Mesiáš? Zachraň sebe i nás:“ Druhý ho však okřikl: „Ani ty se nebojíš Boha? Vždyť jsi odsouzen k stejnému trestu! My ovšem spravedlivě: dostáváme přece jen, jak si zasloužíme za to, co jsme spáchali, ale on neudělal nic zlého.“ A dodal: „Ježíši, pamatuj na mě, až přijdeš do svého království.“ Odpověděl mu: „Amen, pravím ti: Dnes budeš se mnou v ráji.“*

Neméně pozornosti zasluhuje i podoba Krista – Pána vesmíru, jak nám jej líčí svatý Pavel ve svém listě Kolosanům (1,12-20):

*„Ježíš je vzor, podle něhož bylo všechno stvořeno na nebi i na zemi. Skrze něho všechno trvá dál. On je hlavou těla – tj. církve. V něm stáli všechny dokonale v plné míře. On způsobí pokoj.“*

Máme tu dvojí, zcela rozdílné zpodobnění Pána Ježíše. V evangeliu trpící a obětující se láska – u svatého Pavla Ježíš – tvůrčí slovo Boží – plný síly a aktivity. Obraz, přesahující rámec naší země, dovedeme dobře vnímat snad až my, děti kosmického věku. Obraz Krista, Krále všeho času, celého kosmu, nejen naší země. Vykupitele nejen člověka pozemšťana, ale všeho tvorstva na nebi i na zemi.

Která z těch dvou představ je bliž vlastní osobnosti Ježíšové? Odpověď teologie zní: Obě představy jsou správné, ale obě jsou neúplné, jen částečné. Žádná nevystihuje Krista úplně.

Nedávno zesnulá spisovatelka Ida Görres napsala v úvaze o osobnosti Kristově, že je jako hora, která se tyčí nad krajinou. Je na ni mnoho různých pohledů. Jinak ji vidí lesník, který na jejích stránkách pěstuje les, jinak pastýř z horské salaše. Jinak ji zná horolezec, jinak letec, jinak ji vidí automobilista ze silnice v podhůří. Jiná je v zimě, jiná

v létě. Když tihle všichni budou tu horu popisovat, každý ji zpodobní jinak. Každý pravdivě, ale každý jen ze svého pohledu, neúplně.

Podobně je to s Ježíšem Kristem. Svatý Pavel věděl o „nevýstízném Kristovu *bohatsví*“ (Ef 3,8), o šíři i délce, výšce a hloubce Kristovy lásky, která přesahuje všechno poznání.

V rodici se apoštolské církvi, v církvi Ježíšových pamětníků a jejich žáků, nalézáme řadu různých pohledů na Pána Ježíše.

Snad nejstarší je představa palestinských židokřesťanů, že Ježíš je čekáný Pomazaný král z rodu Davidova, který obnoví židovské království a zachrání Izrael z rukou okupantů.

Pod vlivem židovské apokalyptiky se objevuje představa Krista jako Soudice při nastávajícím konci světa.

Křesťanům z řeckého prostředí se Ježíš jevil jako Kyrios – Král Králů, tedy i král římských císařů, kteří se vyhlašovali za bohy.

Okruh křesťanů z okolí Jana Evangelisty vidí v Kristu především původce Života, Světlo, Božské tvůrčí slovo.

Pod dojmem nového pronásledování křesťanů za Domitiána stává se výmluvným obrazem Krista vzor mučedníků: zabítý Beránek, obětovaný na hoře Sion, jehož nevině prolitá krev zachraňuje svět.

Tak bychom mohli sledovat různé představy o Pánu Ježíši celými dějinami křesťanství. Z ranných basilik na nás shlíží Kristus Utěšitel. – Tehdy totiž byly stálým trápením církve bludy a hereze. V dobách stěhování národů, kdy císařství prakticky zaniklo, bylo bezmocné a neměl je kdo chránit před hordami barbarů, vzniká podoba Krista Vladaře, nebeského Pantokrata.

V době, kdy Evropu týraly epidemie moru, objevuje křesťanství, inspirováno svatým Františkem, Krista – Muže bolesti na kříži či na klíně bolestné Matky, - Krista – bezmocné Dítě v jeslích, který spolu nese všechny bída světa.

Poslední monumentální představou Krista je obraz Božského srdce Ježíšova, který proti zbožštění rozumu staví lásku jako nejvyšší znak božského obrazu v člověku.

Jak vidí Pána Ježíše dnešní hledající a přemýšlivý člověk? Naše století zůstane asi v dějinách charakterizováno dvěma velkými jmény: Teihlard de Chardin a Charles de Faulcault.

Přírodovědec Chardin rozvedl Pavlovu představu Krista Kosmického, jak jsme slyšeli dnes v epistole, v evolučních představách,

běžných myšlení našeho století: Kristus je počátek a konec vývoje kosmu našeho života.

Druhou podobu Ježíšovu vyjádřil ve svých dopisech moderní učitel meditace Charles de Faulcault výrazem: Ježíš Kristus je ten, kdo byl a stále je pro druhé. Pro druhé žije, pro nás žije, za nás za všechny se stále obětuje na všech oltářích světa. Věčně visí Ježíš na kříži: synovská láska a poslušnost jej přibíjí na svislé břevno vesmírného kříže, zatímco láska k lidským bratřím jej přibíjí na horizontálu zemskou.

Kristus Kosmický a Ježíš, náš lidský bratr. To jsou dvě výrazné představy Ježíše Krista v naší době.

Jaká je tvá představa Pána Ježíše? Kdo si ji nevytvoří, ten dříve nebo později víru ztratí. Jen ten, kdo si vytvoří zcela osobní živou představu Krista mezi nebem a zemí, Ježíše mezi námi, jen ten si v naší době zachová živou víru.

## SOUŽITÍ S MLADÝMI

Nedávno vyšla knížka: „Proč jdeme mladým na nervy?“ Odpověď byla, že pro rychlý technický pokrok. Dřív starší učili mladé. Dnes jsou mladí před starými nejen v pohotovosti u počítače, ale i v jiných technických přístrojích a oborech.

Jsou tu i další příčiny, proč na nás staré reagují mladší stále podrážděněji. Mládež pohlavně dozrává o dva až tři roky dřív, než to bývalo obvyklé, zatímco duševní zralost se proti dřívějšímu opožďuje. Dnes čtrnáctiletý je často na výši dvanáctiletého, ale je vystaven nekolidnému pohlavnímu pudu, jako by mu bylo šestnáct.

Jak dospívajícím dětem pomoci prožít období od pohlavního probuzení až po manželství, tedy zhruba deset let mladého života?

Musíme se snažit, aby to doma bylo hezké, aby mladým bylo doma dobře. Kde se večer sedí jen u televizoru a jediná konverzace po zhasnutí obrazovky je: „Tak a teď už alou spát“, kde je každý zachumlaný do sebe, bez jiskry humoru, kde jsou doma hádky, tam jsou mladí vyháňáni na ulici a nuceni k tomu, aby si přátelství, lásku a vše, co jim doma schází, hledali jinde..

Dospělí si musí zachovat důvěru dětí, aby s nimi mohli volně o všem hovořit. Důvěru dětí si nelze vynutit ani vyprosit.

Mnozí mluví k dětem, a moc mluví, jenže je to karatelské „kázání“ – místo důvěrného rozhovoru. Při takových výchovných přednáškách se dospělí nakonec zaštití svou autoritou starších a zkušenějších – což v tom věku na mladé neplatí a nijak je nedojímá. Mladí obvykle tradici mnoho nechtějí, to se naučí teprve ve starším věku. Teď chce být naopak nové, lepší, mladé a své. Jen tehdy jsou starší platnými pomocníky mladých, když jsou ochotni být mladí s nimi, když jsou ochotni hledat spolu s nimi nové cesty.

Další nutnou podmínkou k zachování důvěrného vztahu k dospívajícím dětem je umění pozorně jim naslouchat, se zájmem, naslouchat všemu, čo tvoří jejich svět.

Usnadňujte svým dětem přežít léta před manželstvím. Chraňte je zahálky a nudy tím, že je zapojíte do domácí práce, v manželství se jim to bude hodit. Dopřejte jim konička a zálibu. Vedťte je také k nesobecké službě druhému.

Starejte se, aby ve farnosti vznikly kroužku mládeže, kde by vládli dobrý a kamarádský duch.

Nedělejte z pohlavních otázek problém číslo jedna, nemluvte o tom bez potřeby a k hovorům potřebným dobře volte chvíli a situaci.

Nezapomeňte, že největším zdrojem síly pro mladé lidi je pravidelný přístup ke stolu Páně, dobré vedení knězem ve zpovědnici. Rodiče by neměli litovat námahy, aby sobě i dětem našli dobrého duchovního vůdce, zpovědníka.

A když konečně mladí najdou opravdovou lásku, radujte se z toho jako z velikého životního daru Božího a nehleďte na ně jako na mladé zločince. Vzpomeňte si na svá mladá léta a modlete se za ně, aby si uměli založit láskyplný křesťanský domov a rodinu.

Pak je tu otázka našeho vztahu k rodičům našich vnoučat, otázka soužití tří generací, společného bydlení starých, mladých a dětí.

Jsou závažné důvody pro společné soužití a jsou závažné důvody proti. Je třeba vždy volit podle situace.

#### **Důvody pro společné bydlení:**

- Při společném hospodáření se ušetří více peněz;
- vzájemná pomoc a podpora v nemoci, při hlídání a opatrování dětí, pomoc při stavbě domku;
- získání životních zkušeností především v začátcích manželství.

#### **Důvody proti společnému bydlení:**

- přináší konflikty a starosti;
- při společném bydlení si nemohu dělat, co chci, a musím brát ohled na další spolubydlící;
- mladí z pohodlní, nechtějí nic dělat a o nic se starat;
- dochází k rozmazlování dětí ze strany prarodičů;
- názorové rozdíly mezi generacemi se zvětšují;
- kdybychom bydleli společně s rodiči, tak bychom se již dávno rozvedli.

#### **Existují nějaká „pravidla hry“ mezi generacemi?**

E.Hemingway napsal, že nejsnadnější způsob, jak ztratit důvěru a úctu mladých, je dávat jim nekonečné rady.

Radit mladým máme, až když se nás na radu ptají. Někdy poradit musíme, to když vidíme hrozbu, kterou mladí zřejmě nevidí nebo podceňují. Ale to pak musíme hledat vhodnou chvíli, kdy budou schopni nám naslouchat; vhodný tón – spíš aby uvážili, jestli by to takhle nebylo lepší. – Jen ne formu rozkazu, rozčileného pokřikování.

#### **Výchova dětí patří rodičům**

Zastupuje-li babička maminku pro její zaměstnání, musí dítě vždy cítit, že hlavní osobou je matka.

Prarodiče musejí vědět, že jejich děti vychovávají své děti podle jiných zásad. I když jejich názory považují za horší, než byly jejich vlastní, musejí respektovat rodiče; ti také nesou zodpovědnost.

Prarodiče nesmějí rodičovskou výchovu kritizovat v přítomnosti vnoučat a nesmějí jim dovolovat nebo zakazovat něco jiného než rodiče.

*Děda s babičkou mají svou zvláštní úlohu*, kterou rodiče převzít nemohou. Na svých prarodičích se mají vnoučata přesvědčit, že Bůh je milosrdný, odpouštějící, ba dokonce Bůh, který se usmívá.

Jaká je role a pomoc nás, starých, když si naše vnoučata zakládají rodinu?

„Přínos je v první řadě ve vzájemné pomoci,“ říká pelhřimovský psychiatri a jáhen Max Kašparů. Starší generace má pomoci mladším především tam, kde mladí nemají možnost samostatného bydlení. „Rodiče nesmějí ani po svatbě opustit své děti. Mají pro ně mít stále otevřené srdce, dveře, uši i peněženky.“

Úskalím jsou určité typy parazitních mladých, kteří nechápou pomoc jako dar z lásky, ale jako povinnost.

Co je tedy zapotřebí k dobrému soužití? Dobře pochopené čtvrté přikázání, které říká, že rodičům se má projevovat úcta, ale nikoliv jim otročit.

### STÁRNUTÍ S ÚSMĚVEM

Knížečku s tímto titulem vydal Vyšehrad roku 2004.

Mudrování nad ubíháním života nemusí být jen truchlivé, když si zachováme trochu smyslu pro humor.

Je rozhodně mnohem lepší se přibývajícím letům smát než nad nimi plakat.

Zkušenosti – takhle každý říká chybám, kterých se dopustil. (Oscar Wilde)

Když jste dost staří, abyste z toho měli rozum, jste už příliš staří, aby vám to bylo k něčemu dobré. (George Burns)

Staří lidé všemu věří, lidé středního věku o všem pochybují, jen mládí všechno vědí. (Oscar Wilde)

Čtyřicítka je stáří mladosti, padesátka je mládí staroby. (Francouzské přísloví)

Jsou tři etapy lidského života: mládí, dospělost a „vypadáš báječně“.  
(Kardinal Spellman)

Jsem ve věku, kdy mi odcházejí nohy, aniž bych musel udělat jediný krok. (Phyllis Diller)

Sluší mi nové bifokály, falešné zuby mám doběla, paručka pěkná lebku halí – jen kdyby ta hlava myslela. (Anonym)

Nebojím se umřít. Akorát nechci být při tom, až se to stane. (Woody Allen)

.....  
Matouš: farní občasník pro vnitřní potřebu. Vydává farnost Fryšava